(5. 9.)

BIJLAGE G.

(Zie hoofdst. E, § 2, van het verslag.)

OVERZICHT over 1893 van de samenstelling der oorlogsmarine in Nederlandsch-Indië, en statistiek over 1888 t/m 1892 [1]) betreffende de zieken, overledenen en afgekeurden onder het personeel der bedoelde marine.

1) Tijdens de afsluiting van dit overzicht te Batavia, konden door den geneeskundigen dienst der zeemacht, nog geen volledige opgaven over 1893 worden verstrekt; zie echter onder II dezer bijlage de tabel C.

I. Overzicht van de samenstelling der oorlogsmarine in Nederlandsch-Indië over 1893.

A. Algemeen overzicht der schepen en vaartuigen van het Indisch en het auxiliair eskader.

NAAM EN SOORT DER SCHEPEN.	Materiaal van den romp.	Te water gelaten te:	Te water gelaten in:	Wanneer in Nederl.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Waterverplaatsing (in tonnen zeewater).	Afmetingen (in meters). Lengte tusschen de loodlijnen [1]).	Wijdte buitenwerks (gemeten over de rusten of raderkasten).	Grootste diepgang (achter).	Inhoudsgrootte (in tonnen van 2,83 M³.). Bruto.	Netto.	Stoomvermogen (in indicateur paardekrachten).	Grootste vaart onder stoom per wacht van 4 uren (in geogr. mijlen).	Bergruimte voor steenkolen (in M³.).	Aantal vuurmonden.	BEMANNING. Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging). Europeanen.	Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging). Inlanders.	Aanwezige sterkte volgens op onderstaand tijdstip laatst ontvangen weekrapport. 31 Dec. 1892. Europeanen.	31 Dec. 1892. Inlanders.	31 Dec. 1893. Europeanen.	31 Dec. 1893. Inlanders.	Waar bij het einde van 1893 gestationneerd.	*Verdere aanteekeningen* (die ook het 1ste kwartaal 1894 betreffen en, wat het jaar 1893 aangaat, zich aansluiten aan de opgaven in bijl. G van 't vorig verslag).
INDISCHE MILITAIRE MARINE.																							
Pantserdek korvet.																							
Sumatra	staal	Amsterdam	1890	22 Nov. 1891	1722	* 66.20	13.10	4.25	1090	633	2345	15.6	279	4	*a*) 138	39	135	29	141	37	Bestemd voor diensten buiten de stations.	Vertoefde tot 30 April 1893 te Batavia, vertrok toen naar Soerabaija, onderging daar eenige herstellingen en maakte den 23sten Mei een aanvang met het inschieten van vischtorpedo's op de reede van Boendoer (Madura). Den 26sten Augustus werden deze werkzaamheden afgebroken en vertrok het schip via Amboina naar de Aroe-eilanden om te waken tegen het uitoefenen door onbevoegden van de paarlvisscherij in onze territoriale wateren. Den 18den October keerde de *Sumatra* te Soerabaija terug, zette, na eenige herstellingen te hebben ondergaan, den 16den November het inschieten van de torpedo's voort, doch moest in het begin van December dit werk weder staken wegens het zinken van eene torpedo met de indicateur ladingkamer, die na langdurig visschen en duiken niet werd teruggevonden. Na andermaal eenige reparatiën te Soerabaija te hebben ondergaan, werd de *Sumatra* opgedragen de Ombilien-kolen te beproeven. Van 9 tot 27 Februari 1894 vertoefde het schip te Tandjong Priok, maakte toen een tocht naar Sumatra's Westkust, waarbij, ten einde een geschikt terrein op te zoeken voor het lanceeren van torpedo's, de Troesan-baai werd onderzocht en kwam den 4den Maart in de Emmahaven (Padang), alwaar eene kleine reparatie aan de stoomketels moest plaats hebben. Van daar werd met den resident van Tapanoli eene reis tot vlagvertoon naar het eiland Nias gemaakt.
Flottieljevaartuigen.																							
Java	ijzer gezinkt	Fijenoord	1885	8 Juni 1886	1298.5	60.53	9.50	4.30	593	267	1055	12	156	4	. . . .	. . . .	79	36	. . . .	. . . .	Soerabaija (in herstelling).	Kwam den 16den April 1893 van Amboina te Soerabaija en werd aldaar den 24sten Juni tijdelijk buiten dienst gesteld.
Pontianak	comp. bouw gekoperd	Amsterdam	1873	7 Sept. 1874	732	45.00	9.22	3.60	334	162	360	6 à 7	106	3	76	28	. . . .	. . . .	68	24	Amboina.	Werd den 1sten September 1893, na sedert medio Maart 1892 in conservatie te zijn geweest, te Soerabaija weder in dienst gesteld en vertrok den 16den daaraanvolgende via Makasser naar Ternate, vanwaar de *Pontianak* den 5den October via Batjan naar de Papoea-eilanden en Westelijk Nieuw-Guinea stevende, hoofdzakelijk tot tegengang van de uitoefening door onbevoegden van de paarlvisscherij in onze territoriale wateren, en den 22sten dier maand weder via Batjan te Ternate terugkeerde. Den 2den November ondernam het schip met hetzelfde doel (verg. hoofdstuk C § 18 van het verslag hiervóór) weder eene reis naar de wateren bewesten Nieuw-Guinea en stoomde vervolgens, naar de Aroe-eilanden (residentie Amboina), waar vreemde paarlvisschers werden ontmoet, vertoefde tot 18 November in de nabijheid van hunne vaartuigen, kwam, na door het fregat *Tromp* te zijn afgelost, tien dagen later, na Dobo (voorwal der Aroe-eilanden) te hebben aangedaan, te Ternate terug, bleef aldaar tot 7 December, deed toen over Amboina andermaal tot den 20sten dier maand eene reis naar de Aroe-eilanden en hield zich vervolgens weder te Ternate op. Den 30sten vertrok de *Pontianak* naar Amboina, ten einde, bij ontmoeting van de *Tromp*, eenige schepelingen te verwisselen, hetgeen op den Achterwal der Aroe-eilanden plaats vond, stevende daarna naar Makasser, vertoefde aldaar van 23 Januari tot 3 Februari 1894, maakte toen nogmaals eene reis naar de Aroe-eilanden en kwam, daar het schip intusschen werd aangewezen om het flottieljevaartuig *Bandjermasin* in de wateren van Atjeh te vervangen, den 27sten Maart te Soerabaija, waar het vooraf herstellingen moest ondergaan.

1) De als „Lengte tusschen de loodlijnen" ingevulde cijfers wijzen de volle lengte op de lastlijn der schepen aan, en zulks in verband met de bij beschikking van den Minister van Marine, dd. 31 Maart 1890 n°. 51 (Circulaire voor de Zeemacht n°. 79) vastgestelde regelen voor het meten van de lengte en den diepgang van schepen en vaartuigen der Zeemacht. Waar echter in deze kolom opgaven met een * voorkomen, zijn, bij gemis aan betere gegevens, de cijfers volgens de vroegere metingswijze behouden.

a) Verminderd met 1 majoor- (of sergeant-) torpedomaker

NAAM EN SOORT DER SCHEPEN.	Materiaal van den romp.	Te water gelaten te:	Te water gelaten in:	Wanneer in Nederl.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Waterverplaatsing (in tonnen zeewater).	Afmetingen (in meters). Lengte tusschen de loodlijnen[1]).	Wijdte buitenwerks (gemeten over de rusten of raderkasten).	Grootste diepgang (achter).	Inhoudsgrootte (in tonnen van 2,83 M³.). Bruto.	Netto.	Stoomvermogen (in indicateur paardekrachten).	Grootste vaart onder stoom per wacht van 4 uren (in geogr. mijlen).	Bergruimte voor steenkolen (in M³.).	Aantal vuurmonden.	BEMANNING. Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging). Europeanen.	Inlanders.	Aanwezige sterkte volgens op onderstaand tijdstip laatst ontvangen weekrapport. 31 Dec. 1892. Europeanen.	31 Dec. 1892. Inlanders.	31 Dec. 1893. Europeanen.	31 Dec. 1893. Inlanders.	Waar bij het einde van 1893 gestationneerd.	*Verdere aanteekeningen* (die ook het 1ste kwartaal 1894 betreffen en, wat het jaar 1893 aangaat, zich aansluiten aan de opgaven in bijl. G van 't vorig verslag).
Bandjermasin	comp. bouw gekoperd	Amsterdam	1874	7 Sept. 1874	732	45.00	9.22	3.60	334	162	370	6 à 7	106	3	76	28	69	23	73	26	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen; het schip vertoefde van 15 Juli tot 21 Augustus 1893 te Pinang om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.
Sambas	id.	Fijenoord	1874	8 Oct. 1874	732	45.00	9.22	3.60	334	162	374	6 à 7	106	3	76	28	65	29	73	23	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen. Van 31 Juli *tot* 29 Augustus 1893 vertoefde deze bodem te Pinang om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.
Samarang	ijzer gezinkt	id.	1876	6 Juni 1877	853	48.70	9	3.60	386	173	460	6 à 7	112	3	....	....	69	23	....	....	Soerabaija.	Verliet den 20sten September 1893 het station Noordelijk Sumatra, vertoefde tot 4 October te Pinang om te dokken, en kwam den 12den daaraanvolgende te Soerabaija, waar deze bodem den 1sten November buiten dienst werd gesteld. Daar de *Samarang* de kosten eener reparatie niet meer werd waard geacht, werd in Februari 1894 besloten tot publieken verkoop van dien bodem.
Batavia	id.	Amsterdam	1876	3 Sept. 1877	853	48.70	9	3.60	386	173	405	6 à 7	112	3	76	28	71	23	71	26	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen. Om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan, vertoefde de *Batavia* van 4 September tot 10 October 1893 te Pinang.
Makasser.	id.	id.	1876	7 Nov. 1877	853	48.70	9	3.60	386	173	394	6 à 7	116	3	....	....	72	27	....	....	Soerabaija (in herstelling.	Verliet den 5den Juni 1893 het station Noordelijk Sumatra, vertoefde tot 21 Juli te Pinang om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan, verrichtte daarna tot 8 Augustus weder dienst in gemeld station, vertrok toen naar Soerabaija en werd daar den 1sten September tijdelijk buiten dienst gesteld om belangrijke herstellingen te ondergaan.
Padang	id.	Fijenoord	1878	3 April 1879	853	48.70	9	3.60	386	173	409	6 à 7	108	4	76	28	69	27	72	28	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen; het schip vertoefde van 5 October tot 14 November 1893 te Pinang om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.
Benkoelen	id.	id.	1879	29 Juli 1880	853	48.70	9	3.60	386	173	516	6 à 7	112	4	76	28	70	29	71	28	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen; van 10 Mei tot 13 Juni 1893 vertoefde deze bodem te Pinang om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.
Madura	id.	Amsterdam	1880	29 Oct. 1880	853	48.70	9	3.60	386	173	559	6 à 7	120	4	76	28	71	28	72	25	Atjeh.	Vertrok den 11den October 1893 uit het station Noordelijk Sumatra, vertoefde tot den laatsten dier maand te Pinang om te dokken, keerde den 2den November in gemeld station terug, verliet acht dagen later weder dit station, was tot 8 December ter beschikking van den gouverneur van Sumatra's Westkust met het oog op de aangelegenheden in Troemon (verg. hoofdstuk **C** § 5 van het verslag hiervóór), deed vervolgens weder dienst in het station Noordelijk Sumatra en kwam den 13den Maart 1894 andermaal te Pinang om een lek aan de Kingston-klep te repareeren.
Bali	id.	Fijenoord	1878	14 Nov. 1883	853	48.70	9	3.60	386	173	446	6 à 7	125	4	....	....	....	....	....	....	Soerabaija (in conservatie).	Sedert 20 December 1892 tijdelijk buiten dienst en, na te Soerabaija herstellingen te hebben ondergaan, in Maart 1894 in conservatie opgenomen.
Flores.	staal gezinkt	Amsterdam	1887	28 Oct. 1887	566	46.35	7.80	3.20	340	179	811	12	80	4	59	23	60	23	57	22	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen; het schip had tusschen 6 Juni tot 12 Juli 1893 te Pinang gedokt en eenige voorzieningen ondergaan.
Ceram.	id.	Vlissingen	1887	29 Oct. 1887	566	46.35	7.80	3.20	340	179	804	12	80	4	59	23	59	24	59	25	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen. Van 12 Januari tot 27 Februari 1894 was deze bodem te Pinang om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.
Lombok	staal gekoperd (systeem Meursing)	Amsterdam	1891	21 Mei 1892	607	48.20	8.00	3.35	364	185	990	12	80	4	60	27	64	25	61	28	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen. Van 6 September tot 8 October 1893 vertoefde het schip te Pinang om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.

NAAM EN SOORT DER SCHEPEN.	Materiaal van den romp.	Te water gelaten te:	Te water gelaten in:	Wanneer in Nederl.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Waterverplaatsing (in tonnen zeewater).	Afmetingen (in meters). Lengte tusschen de loodlijnen [1]).	Afmetingen (in meters). Wijdte buitenwerks (gemeten over de rusten of raderkasten).	Afmetingen (in meters). Grootste diepgang (achter).	Inhoudsgrootte (in tonnen van 2,83 M³.). Bruto.	Inhoudsgrootte (in tonnen van 2,83 M³.). Netto.	Stoomvermogen (in indicateur paardekrachten).	Grootste vaart onder stoom per wacht van 4 uren (in geogr. mijlen).	Bergruimte voor steenkolen. (in M³.).	Aantal vuurmonden.	BEMANNING. Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging) Europeanen.	BEMANNING. Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging) Inlanders.	BEMANNING. Aanwezige sterkte volgens op onderstaand tijdstip laatst ontvangen weekrapport. 31 Dec. 1892. Europeanen.	BEMANNING. Aanwezige sterkte volgens op onderstaand tijdstip laatst ontvangen weekrapport. 31 Dec. 1892. Inlanders.	BEMANNING. Aanwezige sterkte volgens op onderstaand tijdstip laatst ontvangen weekrapport. 31 Dec. 1893. Europeanen.	BEMANNING. Aanwezige sterkte volgens op onderstaand tijdstip laatst ontvangen weekrapport. 31 Dec. 1893. Inlanders.	Waar bij het einde van 1893 gestationneerd.	*Verdere aanteekeningen* (die ook het 1ste kwartaal 1894 betreffen en, wat het jaar 1893 aangaat, zich aansluiten aan de opgaven in bijl. G van 't vorig verslag).
Sumbawa	staal	Vlissingen	1891	7 Juni 1892	600	48.20	8.00	3.26	387	195	930	12.5	94	4	60	27	65	20	60	24	Atjeh.	Verliet den 22sten April 1893 het station Noordelijk Sumatra, vertoefde tot 4 Mei te Pinang om te dokken, deed daarna tot 29 Juni weder dienst in gemeld station, vertrok toen via Singapore naar Bangkok (Siam), hield zich daar van 9 Juli tot 21 Augustus op (verg. hoofdstuk C § 1 van het verslag hiervóór), deed op de terugreis naar Atjeh weder Singapore aan, dokte aldaar van 25 Augustus tot 5 September, verrichtte vervolgens weder dienst in het station Noordelijk Sumatra en kwam den 4den Maart 1894 andermaal te Pinang om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.
Borneo	comp. bouw gekoperd	Glasgow	1892	6 Febr. 1894	800	50.76	13.37	4.05	463	249	1340	12	155	6	....	....	....	....	....	....	.....	Kwam den 6den Februari 1894 uit Nederland te Tandjong-Priok aan en vertrok den 26sten daaraanvolgende over Soerabaija naar Ampenan (Lombok), stelde zich daar den 1sten Maart onder de bevelen van den commandant der scheepsmacht in de wateren beoosten Java en Borneo, maakte toen een tocht rond Lombok en ondernam vervolgens, via Makasser en Ternate, eene reis naar de Zuidkust van Nieuw-Guinea (verg. hoofdstuk C § 18 van het verslag hiervóór).
Raderschip 1ste klasse.																						
Merapi	ijzer gezinkt	Fijenoord	1874	16 Aug. 1875	1352	66.30	16.80	4	789	355	813	7	413	6	103	37	121	53	90	33	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen; het schip vertoefde van 28 April tot 27 Mei 1893 te Singapore om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.
Raderschepen 2de klasse.																						
Oenarang	ijzer	Soerabaija *b*)	1875	1 Juni 1877	624	* 51.50	15.65	2.50	430	230	370	6 à 7	162	4	....	....	64	23	....	....	.....	Werd den 20sten April 1893 te Soerabaija voorgoed buiten dienst gesteld en den 12den Augustus wegens afkeuring verkocht.
Soembing	id.	id. *b*)	1877	1 Aug. 1879	652	* 59.84	16	2.30	565	301	495	8 à 9	187	4	71	22	....	....	66	24	Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.	Werd den 20sten April 1893, na sedert October 1888 in conservatie te zijn geweest, te Soerabaija weder in dienst gesteld, stoomde den 31sten Mei van daar naar Bandjermasin en deed sedert 2 Juni dienst in het station Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo.
Sindoro	id.	id. *b*)	1878	15 April 1880	652	* 59 84	16	2.30	565	301	679	8	187	4	70	22	65	25	71	21	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak voor het station Noordelijk Sumatra aangewezen, deze bodem vertoefde te Sigapore van 17 Maart tot 4 April 1893 en van 26 November 1893 tot 3 Januari 1894 om te dokken en herstellingen te ondergaan, en te Pinang van 4 tot 17 Juli 1893 om een defect aan de machine te verhelpen, van 30 Augustus tot 6 September en van 23 tot 28 October om spoedeischende kleine voorzieningen te ondergaan.
Spartorpedoboot.																						
Cerberus	staal	Vlissingen	1888	20 Maart 1889	83	* 38.10	3.96	2.07	74.78	33.65	912.5	12.21	12.5	...	*c*) 12	3	15	12	13	12	Soerabaija.	Deze torpedoboot stond op de voor haar ingerichte helling bij het marine-etablissement te Soerabaija en werd in de maanden April, Juli, September en November 1893, en Januari en Maart 1894 voor enkele dagen te water gelaten tot oefening in het stoomen voor de bemanning, alsmede om te onderzoeken of de verschillende werktuigen enz. voor dadelijk gebruik gereed blijven.
Opnemingsvaartuigen.																						
Banda	comp. bouw gekoperd	Fijenoord	1872	19 Aug. 1873	645	45.00	9.05	3.60	327	161	198	7 à 8	95	3	25	58	24	55	24	62	Aroe-eilanden.	Vervolgde de opneming der Kleine Paternoster-eilanden (gouvernement Celebes en onderhoorigheden), kwam, na beëindiging van de opneming der westelijke groep van die eilanden, den 13den October 1893 te Makasser (waar deze bodem ook van 29 April tot 18 Mei, van 22 Juni tot 6 Juli en van 13 Augustus tot 4 September had vertoefd), en vertrok den 28sten October van Makasser naar de residentie Amboina, ten einde de oostkust der Aroe-eilanden op te nemen. Gedurende Februari 1894 hield de *Banda* zich te Amboina op.
Blommendal (zeilvaartuig).	comp. bouw gezinkt	Amsterdam	1882	28 Dec. 1882	299	29,20	8.36	3.50	....	186	....	....	....	2	19	48	17	53	17	42	Straat Malakka.	Zette de opneming van de Sumatra-kust in Straat Malakka voort. Van 27 Augustus tot 23 September 1893 vertoefde de *Blommendal* te Singapore om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.
Melvill van Carnbee (zeilvaartuig).	id.	id.	1882	1 Jan. 1883	299	29.20	8.36	3 50	....	186	....	....	....	2	19	48	16	56	17	59	Straat Malakka.	Zette de opneming ter oostkust van Sumatra voort. Van 19 Juli tot 5 Augustus 1893 vertoefde de *Melvill* te Singapore om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.

b) In Nederland vervaardigd en te Soerabaija ineengezet.

c) Verminderd met 3 torpedisten.

NAAM EN SOORT DER SCHEPEN.	Materiaal van den romp.	Te water gelaten te:	Te water gelaten in:	Wanneer in Nederl.-Indië aangekomen of aldaar in dienst gesteld.	Waterverplaatsing (in tonnen zeewater).	Afmetingen (in meters). Lengte tusschen de loodlijnen [1]).	Wijdte buitenwerks (gemeten over de rusten of raderkasten).	Grootste diepgang (achter).	Inhoudsgrootte (in tonnen van 2,83 M³.). Bruto.	Netto.	Stoomvermogen (in indicateur paardekrachten).	Grootste vaart onder stoom per wacht van 4 uren (in geogr. mijlen).	Bergruimte voor steenkolen. (in M³.).	Aantal vuurmonden.	BEMANNING. Bepaalde sterkte (ongerekend de als bovenrol toegestane verhooging). Europeanen.	Inlanders.	Aanwezige sterkte volgens op onderstaand tijdstip laatst ontvangen weekrapport. 31 Dec. 1892. Europeanen.	31 Dec. 1892. Inlanders.	31 Dec. 1893. Europeanen.	31 Dec. 1893. Inlanders.	Waar bij het einde van 1893 gestationneerd.	*Verdere aanteekeningen* (die ook het 1ste kwartaal 1894 betreffen en, wat het jaar 1893 aangaat, zich aansluiten aan de opgaven in bijl. G. van 't vorig verslag).
Wachtschepen.																						
Gedeh	hout gekoperd	Soerabaija	1874	10 Sept. 1875	1422	* 69.00	17.60	3.75	1710.3	1625	. . . .	. . . .	. . . .	6	121	39	306	112	317	180	Batavia.	Dokte in December 1893 te Tandjong-Priok om de zinken dubbeling schoon te maken en te repareeren.
Bromo	ijzer gezinkt	Amsterdam	1874	3 Sept. 1875	1352	60.30	16.80	4	789	. . . .	. . . .	. . . .	. . . .	4	121	32	251	201	253	102	Soerabaija.	—
Pantserschepen.																						
Koning der Nederlanden . .	ijzer	Amsterdam	1874	15 Juni 1878	5400	*d*) 83.50	15.20	6	2600	1228	4500	12	800	8	235	73	257	119	269	92	Atjeh.	Bleef in het behandelde tijdvak de diensten van stationschip ter reede Olehleh (Atjeh) verrichten. Van 31 Maart tot 19 April 1893 en van 23 Januari tot 10 Maart 1894 was het schip te Singapore om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan.
Prins Hendrik der Nederlanden	id.	Birkenhead	1866	25 Mei 1876	3375	*d*) 71.50	13.42	5.50	1860	850	2000	11	475	8	229	57	62	53	210	58	Bali en Lombok.	Bevond zich sedert 20 December 1891 te Soerabaija in herstelling, vertrok, na beëindigde reparatie, den 8sten Augustus 1893 naar Ampenan (Lombok) en maakte sedert deel uit van de scheepsmacht in de wateren van Bali en Lombok, die, toen aan haar ook de contrôle op de paarlvisscherij in het oostelijk deel van den Archipel werd opgedragen, den naam ontving van „scheepsmacht in de wateren beoosten Java en Borneo". Het schip vertoefde van 14 September tot 10 October en van 18 November tot 14 December 1893 te Makasser en was van 5 Februari tot 3 Maart 1894 te Soerabaija om te dokken en eenige herstellingen te ondergaan.
Fregatten.																						
Atjeh	ijzer gezinkt	Amsterdam	1876	31 Jan. 1890	3565	84.60	13.10	6.50	2160	997	2700	14	550	14	. . . .	. . . .	247	63	. . . .	. . . .	. . . . .	Vertrok den 29sten April 1893 van Batavia naar Makasser, vertoefde daar van 3 tot 7 Mei, stevende toen naar de wateren van Bali en Lombok, bleef tot den 28sten dier maand ter reede Ampenan ter surveilleering van de aldaar komende stoom- en andere vaartuigen, kwam den 30sten daaraanvolgende te Soerabaija, verliet den 14den Juni deze plaats, deed weder tot 27 Juli dienst in de wateren van Bali en Lombok, en hield zich vervolgens te Soerabaija op. Na aldaar te zijn gereed gemaakt voor de terugreis naar Nederland, vertrok de *Atjeh* den 27sten Augustus naar Tandjong-Priok en aanvaardde op 28 September van daar de terugreis naar Nederland.
Koningin Emma der Nederlanden	id.	id.	1879	20 Febr. 1892	3565	* 80.00	12.50	6.50	2144	965	2732	13.23	590	14	284	61	266	47	269	63	Makasser.	Bleef in het behandelde tijdvak behooren tot de scheepsmacht in de wateren van Bali en Lombok, later genoemd: scheepsmacht in de wateren beoosten Java en Borneo. Het schip vertoefde van 11 tot 25 Mei, van 18 Juni tot 18 Juli, van 29 Augustus tot 9 September, van 16 October tot 14 November en van 18 December 1893 tot 1 Februari 1894 te Makasser, en was van 11 tot 27 Augustus 1893 en van 8 tot 22 Maart 1894 te Soerabaija om te dokken en eenige herstellingen te ondergaan.
Tromp	id.	id.	1877	23 Sept. 1893	3565	84.75	12.5	6.50	2143	965	2772	11	590	14	284	61	. . . .	. . . .	269	62	Amboina.	Kwam den 23sten September 1893 uit Nederland te Tandjong-Priok aan en vertrok een maand later naar Makasser, maakte van 28 October af deel uit van de scheepsmacht in de wateren van Bali en Lombok, sedert genoemd: scheepsmacht in de wateren beoosten Java en Borneo, en werd aangewezen om te waken tegen het uitoefenen door onbevoegden van de paarlvisscherij binnen de territoriale grenzen van ons zeegebied rond de Aroe-eilanden. De *Tromp* vertoefde van 18 tot 30 December 1893 en van 27 tot 30 Januari 1894 te Amboina en was van 6 tot 19 Februari te Soerabaija om te dokken en eenige voorzieningen te ondergaan

AUXILIAIR ESKADER.

RECAPITULATIE.

Indische milit. marine.	1469	644	1897	956	1746	851
Auxiliair eskader . . .	1032	252	832	282	1017	275
Totaal ingeschreven in de rol der schepen.	2501	896	*e*) 2729	1238	*f*) 2763	1126
Personeel aan wal (in functiën, waarop bij de »Bepaalde sterkte" was gerekend).	14	»	14	»	14	»
Totaal-generaal . .	2515	896	2743	1238	2777	1126

d) In de opgegeven lengte is de ram begrepen.

e) Hieronder ook eenig aan de bemanningssterkte onttrokken personeel, aan wal gedetacheerd, namelijk 10 officieren (waaronder 2 officieren-machinist) en 27 minderen, gebezigd in functiën waarop bij de „Bepaalde sterkte" niet was gerekend.

f) Als voren, namelijk 12 officieren (waaronder 3 officieren-machinist) en 27 minderen. Van deze officieren en minderen maakten er respectievelijk 5 en 22 (evenals op ult. 1892) de Europeesche bemanning uit van de oorlogs-stoomjachten *Koerier* en *Satelliet*, in dit overzicht niet afzonderlijk vermeld.

B. Opgaaf betreffende de kosten van dokken en repareeren te Singapore en te Pinang van de schepen der Indische militaire marine (en der gouvernementsmarine) gedurende het tijdvak 1 April 1893 t/m 31 Maart 1894.

Namen der schepen en vaartuigen.	Plaats waar het schip is gedokt of gerepareerd.	Datum van aankomst.	Datum van vertrek.	Kosten.	Toelichtingen.
		Indische militaire marine.			
Sindoro	Singapore.	17 Maart 1893.	4 April 1893.	f 4 955,97	Dokken en repareeren.
Sumbawa	Pinang.	24 April »	4 Mei »	1 545,56⅝	Idem.
Merapi	Singapore.	28 » »	27 » »	8 973,46	Idem.
Benkoelen	Pinang.	10 Mei »	13 Juni »	5 994,36⅝	Idem.
Koerier	Id.	28 » »	18 » »	2 015,27⅝	Idem.
Flores	Id.	6 Juni »	12 Juli »	5 963,31⅝	Idem.
Makasser	Id.	8 » »	21 » »	6 346,47	Idem.
Satelliet	Id	25 » »	9 » »	804,72⅝	Idem.
Sindoro	Id.	4 Juli »	17 » »	351,30	Urgente voorziening in eene kleine averij aan de machine.
Bandjermasin	Id.	15 » »	21 Aug. »	4 885,61⅝	Dokken en repareeren.
Melvill van Carnbée	Singapore	19 » »	5 » »	713,50⅝	Idem.
Sambas	Pinang.	31 » »	29 » »	3 954,35	Idem.
Sumbawa	Singapore.	25 Aug. »	5 Sept. »	1 074,72	Idem.
Blommendal	Id.	27 » »	23 » »	2 363,06⅝	Idem.
Sindoro	Pinang.	30 » »	6 » »	175,01⅝	Urgente voorziening aan de stuurinrichting.
Batavia	Id.	4 Sept. »	10 Oct. »	5 684,71	Dokken en repareeren.
Lombok	Id.	6 » »	8 » »	4 149,96	Idem.
Samarang	Id.	25 » »	4 » »	632,63	Dokken.
Padang	Id.	5 Oct. »	14 Nov. »	5 614,43	Dokken en repareeren.
Madura	Id.	12 » »	31 Oct. »	1 162,82	Idem.
Sindoro	Id.	23 » »	28 » »	137,84⅝	Urgente kleine voorzieningen en schoonmaken stoomketels.
Sindoro	Singapore.	26 Nov. »	3 Jan. 1894.	6 901,42⅝	Dokken en repareeren.
Koerier	Pinang.	28 » »	28 Dec. 1893.	5 201,86	Idem.
Satelliet	Id.	6 Jan. 1894.	7 Febr. 1894.	2 238,55⅝	Idem.
Ceram	Id.	12 » »	27 » »	5 081,65	Idem:
Madura	Id.	13 Maart »	23 Maart »	815,65½	Voorziening aan de tubelure van de spuikraan, waartoe het schip gedokt moest worden.
				f 87 738,25⅝	
		Gouvernementsmarine.			
Albatros	Pinang.	21 Maart 1893.	16 April 1893.	f 5 702,01⅝	Dokken en repareeren.
Havik	Singapore.	28 » »	9 Mei »	3 585,72	Idem.
Gier	Id.	3 Mei »	8 » »	1 691,06	Idem.
Albatros	Pinang.	13 Oct. »	11 Nov. »	3 524,55	Idem.
				f 14 503,34⅝	

II. Statistiek van de bij het Indisch en het auxiliair eskader in Nederlandsch-Indië gedurende de laatst bekende vijf jaren behandelde zieken, de afgekeurden en de overledenen.

A. Algemeen overzicht

JAREN.	Aantal zieken aan boord der oorlogsschepen in behandeling op 1°. Januari.	Aantal ziektegevallen gedurende den loop van het jaar bijgekomen.	Te zamen.	Daarvan: hersteldeu aan boord der oorlogsschepen.	werden geëvacueerd naar de hospitalen, herstellingsoorden, enz.	overleden of kwamen om aan boord der oorlogsschepen.	bleven op 31 December aan boord der oorlogsschepen in behandeling.	Van de geëvacueerden overleden er: *a)*	Recapitulerende opgaven. Gemiddelde sterkte op de vloot (volgens de ziekenrapporten)	Aantal ziektegevallen gedurende den loop van het jaar voorgekomen.	Aantal ziektegevallen gemiddeld per dag.	Percentsgewijze verhouding tot de gemiddelde sterkte.	Totaal overledenen (zie de kolommen 7 en 9).	Percentsgewijze verhouding tot de gemiddelde sterkte.
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.		12.	13.	14.
Europeanen.														
1888	168	4884	5052	3760	1126	15	151	39	2615	4884	13.34	0.51	54	2.06
1889	151	4580	4731	3427	1129	15	160	14	2394	4580	12.55	0.52	29	1.21
1890	160	5825	5985	4610	1181	20	174	15	2651	5825	15.96	0.60	35	1.32
1891	174	4848	5022	3818	994	15	195	8	2571	4848	13.28	0.52	23	0.89
1892	195	5048	5243	4161	917	8	157	6	2677	5648	13.79	0.51	14	0.52
Inlanders.														
1888	30	1534	1564	1094	415	7	48	29	950	1534	4.19	0.44	*b)* 37	3.89
1889	48	1715	1763	1215	469	14	65	25	913	1715	4.70	0.51	39	4.27
1890	65	2153	2218	1420	701	13	84	41	998	2153	5.90	0.59	54	5.41
1891	84	2351	2435	1590	734	14	97	31	1112	2351	6.44	0.58	45	4.05
1892	97	2184	2281	1526	682	5	68	29	1156	2184	5.97	0.52	34	2.94

a) Hieronder ook gesneuvelden en zij die overleden terwijl zij met particuliere schepen werden vervoerd.
b) Hierbij ook een schepeling die door verdrinking om het leven kwam.

B. Rangschikking van de lijders (voor zooveel gedurende het behandelde jaar in verpleging gekomen) naar de voornaamste ziektevormen *c)*

BEHANDELD WEGENS:	EUROPEANEN. 1888.	1889.	1890.	1891.	1892.	INLANDERS. 1888.	1889.	1890.	1891.	1892.
Endemische ziekten	1157	928	1581	1235	1105	475	520	990	1139	950
Sporadische ziekten	1246	1162	1328	1116	1302	209	195	240	234	204
Epidemische ziekten	74	32	481	164	116	107	59	127	74	19
Verwondingen en accidenten	646	651	749	673	634	150	187	168	191	193
Chirurgische ziekten	583	603	550	529	609	136	148	159	134	170
Oogziekten	184	329	209	168	127	94	187	128	187	192
Venerische ziekten	895	790	843	868	1086	325	379	307	340	407
Koortsvrije huidziekten	99	85	84	95	69	38	40	34	52	49
Totaal	4884	4580	5825	4848	5048	1534	1715	2153	2351	2184

c) Hoevelen ter zake van berriberri of cholera onder behandeling kwamen, vindt men niet afzonderlijk opgegeven.

C. Rangschikking als voren van de afgekeurden en de overledenen (ook reeds over 1893).

JAREN.	Berriberri. Europeanen.	Berriberri. Inlanders.	Cholera. Europeanen.	Cholera. Inlanders.	Malariaziekten. Europeanen.	Malariaziekten. Inlanders.	Sporadische ziekten. Europeanen.	Sporadische ziekten. Inlanders.	Chirurgische ziekten. Europeanen.	Chirurgische ziekten. Inlanders.	Oogziekten. Europeanen.	Oogziekten. Inlanders.	Venerische ziekten. Europeanen.	Venerische ziekten. Inlanders.	Gesneuveld. *d)* Europeanen.	Gesneuveld. *d)* Inlanders.	Verdronken of op andere wijze omgekomen. Europeanen.	Verdronken of op andere wijze omgekomen. Inlanders.	Totalen. Europeanen.	Totalen. Inlanders.
Afgekeurden. *e)*																				
1888	30	74	»	»	6	»	117	6	13	2	4	»	1	1	»	»	»	»	171	83
1889	59	112	»	»	31	»	133	4	6	4	89	8	2	1	»	»	»	»	320	129
1890	76	117	1	»	23	1	78	9	15	3	6	14	»	»	»	»	»	»	199	144
1891	118	382	»	»	4	»	57	9	15	4	6	5	1	2	»	»	»	»	201	402
1892	36	230	»	»	14	»	76	7	19	2	4	8	2	5	»	»	»	»	151	252
1893	53	229	2	»	24	2	78	7	20	3	2	10	3	4	»	»	»	»	182	255
Overledenen.																				
1888	»	29	38	2	5	1	7	4	»	»	»	»	»	»	1	»	3	1	54	37
1889	1	31	18	2	1	3	3	2	»	»	»	»	»	»	»	»	6	1	29	39
1890	4	47	7	1	5	4	6	1	1	»	»	»	»	»	2	»	10	1	35	54
1891	2	31	6	3	6	»	2	4	1	»	»	»	»	»	3	»	3	7	23	45
1892	»	28	6	»	3	3	4	1	»	»	»	»	»	»	»	»	1	2	14	34
1893	1	36	25	»	9	»	3	3	»	»	»	»	»	»	6	»	2	9	46	48

d) Hieronder zijn ook medegerekend diegenen die aan de gevolgen van hunne voor den vijand bekomen wonden overleden.
e) Hieronder, wat de Europeanen betreft, de wegens ziekte naar Nederland teruggekeerden.